

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt. o. 6.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " — "
Egy órára	1 " — "

Szerkesztői szállás:

belső szobán 131. szám.

Kiadó hivatal:

középcsa Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.) Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)

Pestben: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyiteltéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

8

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt. o. ért.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " — "
Egy órára	1 " — "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középcsa) könyvkereskedéséhez küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A Kolozsvárt felállítandó

honvédszenekarra

Főszótelenő baráthi Keserű Mózes apátkanonok és királyi tanácsos úr nagylelkűleg 50 frtot adakozván, ezen nemcs hazafisággért a honvédség nevében a kerületi parancsnokság által nyilalános köszönet mondatik.

A folyó hó 8-kán a városi vigarda teremben a felállítandó honvédszenekar javára tartott álarozos táncvizgalmot 220 frt 2 kr tiszta hasznót jövedelmezett, mely összeg a honvéd kerületi parancsnokságnak átadtván; ez utóbbi kötelezve érzi magát a városi közönségnek ama nemcs részvétért, melyben általa a honvédszenekar ügye ez alkalommal ismét részese volt, valamint a rendező uraknak is fáradozásaiért legforróbb köszönetét nyilvánosan kifejezni.

Pest, február 10. 1870.

(B.) Napirenden a belügyminiszter költségvetése volt.

Az ülés nagyobb részét az általános vita foglalta el; azonban az ülés végén a központi kezelés kiadásai megszavaztattak.

Várad i Gábor tegnap epés megtámadásaira Tóth Vilmos felett hasonlíthatatlan lovagiasabb modorban, mint a megtámadó. Különösen sikerült beszédének azon része, melyben a b. Wenckheim Béla ellen intézett méltatlan megtámadásokat útasította vissza.

Felett még Zeyk Károly államtitkár is az erdélyi királyi biztosság fenntartásáért emelt vádakra, szabatosan, kellő diplomaciussal kifejezésekkel élve; kimutatta az erdélyi kir. biztosság eddigi fenntartásának szükségességét; elmondá, hogy annak mihamarábbi megszüntetését maga a kormány is óhajtja, s kimutatta egyúttal azt is, hogy egy birodalmi tanácsos-felé kacsintó, s egy más, az unio által reményeiben elalatozott párt létezik.

Bár mennyire tapintatosan érintette az államtitkár e tárgyat, mégis elevenre talált Hodosi és Borlea képviselő uraknak, kik az utolsó vádat a román nemzet ellen intézettnek állítva, felhozták, hogy a román nemzet nem ellensége a magyar nemzetnek, csak a miniszterium törvénytelen tetteinek. Vajjon, melyek ezen törvénytelen tettek? Hodosi képviselő úr állítása szerint az, hogy nem nevezett ki mindentlő román főispánokat, hol t. i. a román polgárok vannak többségben — Hodosi igyekezett ez állítólagos sérelmet a törvényekre alapítani, de miután ily törvény nem létezik, ez t. i. ké nem sikerülhetett.

Azt pedig, hogy maga a román nemzet nem ellensége a magyar nemzetnek, mindenki tudja; de a Hodosi és Borlea úr feljajdulása mindenkit megerősített azon hitben, miszerint magának a több nemzetekkel testvéri barátságban élő román nemzetnek egyes vezértagjai nem mindig játszódnak békéltető szerepet, s nem arra fektetik a fősúlyt, hogy román polgártársaink anyagi s szellemi fejlődésre törekedve, vívjának ki magoknak tekintélyes állást e hazában.

Midőn a részletekben a törvényhatóságok közgazgatási költségeire került a sor, egész serege jelentkezett a szónokoknak, kik keveselték az előirányzott összegeket; kiki szót emelt a maga megyéje tisztviselői érdekében, egyszerre feledve lett a gazdálkodás elve. A drága idő is eltelt s a belügyminiszteri költségvetés részletes tárgyalása mára haladt.

Még csak azt kívánom megjegyezni, bizonyára észszerűbben cselekedtek azon megyék, a melyek a miniszteriumhoz benyújtott költségvetéseikben nem voltak túlságosan bőkezűek, mert, ha majd rendeztetnek a törvényhatóságok, ezzel együtt jár a házi pénztár visszaadása, s akkor bajos lesz a tisztviselők felszigazott követeléseinek eleget tenni, a nélkül, hogy az adózó nép túl ne terhelőssék.

A mai nap folytatta a ház a belügyminiszteri költségvetés tárgyalását — s nagyobb vita a főispánok fizetésére nézve keletkezett. Voltak, kik az előirányzott fizetéseket igen magasaknak tartották s 3000 frtot akartak megállítani, mint summumot és ehez képest arányosítani a fizetéseket. E felett szavazás volt, felállítás után számláltatván meg a ház tagjai; miután azonban e tárgyban a horvát képviselők nem szavazhattak volna, de mégis szavaztak, holnapra e tárgyban új szavazás határozatott.

Ezután folytatja a ház a részleteket s haladt egész a színháznak, jobban mondvá: az opera, zene és ének conservatoriumnak adandó segélyig. Ebből azonban nemzetiségi kérdést faragtak a szélső baloldalon ülő némely képviselők; magokat többen szólásra bejelentették, s ennél fogva a vita holnapra halasztatott.

Igaz, hogy a budget tárgyalása alkalmat nyújt minden kérdés megpendítésére, de aligba helyes eljárás határozatot határozatra halmozni, s a jövő költségvetésre nézve előre megkötni a ház kezét, mely megkötnést az úgy sem kötelese megtartani, már pedig a mint látszik: ez a baloldal célja.

A pesti betűszedők strikje.

II.

Pest, febr. 8. 1870.

(Y. n.) A betűszedő-strike még folyvást tart.

Emlitém utolsó levelemben, mikép a helybeli lapok kiadói és szerkesztői, a túlságos követelések ellensúlyozására abban egyeztek meg, hogy mindaddig, míg a valóban szerencsétlen félrevezettettek észokre térnek, annyit adnak ki lapjaikból, a mennyit az el nem csábitott munkaerőkhöz képest adni képesek lesznek.

Indult is a dolog ezen megállapodás szerint, szépen, azonban a „Pester Lloyd“ kiadói azon értesítéssel lepték meg tegnap a lapkiadók és szerkesztők értekezletét, hogy részökről kénytelenek teljesíteni a betűszedők zsaroló követeléseit, mert a Lloyd-társulat lapfelügyelő bizottmánya így rendelte.

Ime a journalistika solidaritásának egyik fényes példája, — ime a munkások lázadásának szítása, támogatása épen azon osztály által, a mely kereskedőkből, iparosokból, gyárosokból áll, — munkásai segélyével szerzte vagyonát és leginkább ki van téve annak, hogy munkásai, vérszemet kapva a netalán sikerült striketől, egy szép reggelen szintén előállnak majd, épen oly indokolatlanul, mint most a betűszedők, s munkabért fölemelést fognak követelni, nem annyira saját meggyőződésből indulva ki, mint inkább néhány bujtogató csábításai nyomán, kiknek nem telik kedvük a munkaadók s munkások között uralkodott szép, ugy szólván családias viszonyban, és égő kanócot dobnak a könnyen lángra lobbantható szenvedélyek aknájába, nem gondolván meg, mikép az actió reactiót szül, a mely főleg rájuk lehet veszedelmes hatással.

És mi birta a Lloyd-társulatot arra, miszerint megszegje szavát, elpártoljon az összes journalistikától és ezt cserben hagyván, menjen saját ösvényén, fitymet hányva a kollegialitásnak?

A főök mindenesetre a zabolátlan nyervágy. A Lloyd-társulat lapja, a „Pester Lloyd“, ugyanis kénye-kevede szerint nyúzza hirdetési rovatában a közönséget és így tömérdek jövedelmet söpör be, sokkal többet, semhogy a betűszedők tetemesen fölemelendő munkabére után is ne maradjon jókora tiszta nyerménye. Miért ne fizetne tehát többet a munkásoknak — gondolja magában — ha még így is marad rebach? a másíok a társulatot képező osztály ugynevezett „urhatnám“-ja, — (Grossthuerei) melynélfogva nagyon szereti fitogtatni gazdagságát, de nem ám ott, a hol nemzeti közérdek felkarolásáról, támogatásáról sat. van szó, itt megróvás nélkül hagynók a dolgot, hanem ott, a hol ezen hetyké jelmondat: „wir können's thuen“, „wir haben die Mittel dazu“ legkevésbé sincs helyén.

Igaz, a „Pester Lloyd“ nagyozhatja, dúsán fizethet, mert van miből, — Magyarországnak annyi előfizetével bir e német lap, a mennyije legolvasottabb két politikai magyar napilapunknak együttvéve sincs,

de a magyar lapok nem tehetik, mert szegények.

Szomoru bizonyíték a magyar nemzetiség fejlődésének aránya mellett, de egyszerűsind intőjel arra nézve, hogy a kormány és nemzet, karöltve kövessen el mindent, a honpolgárok magyar szellemben leendő neveltetése, a magyar nyelv terjesztése s a nemzetiség fejlesztése körül.

A magyar journalisták tegnapi értekezlete méltó indignatióval fordult el a „Pester Lloyd“ ezen különválásától és miután a betűszedők új tarifáját a magyar irodalom érdekeire általában a legsérelmesebbnak, de különösen a kisebb lapokra és a magyar könyvek kiadására elviselhetetlennek tartja, a nevezett német lap incollegialis eljárásában pedig nem láthat egyebet, mint a többi közlönyök rovására kizsákmányolandó üzérkedést, kijelenté, miszerint a magyar szerkesztők, solidaritásukat ez ügyben, a „P. L.“ kiválása után is sértetlenül fel fogják tartani.

Ezen abnormis állapot — egyébiránt — nem tarthat sokáig, nem is fog tartani; a betűszedőknek szintén van szükségük kenyérre, tehát utóvégre is kiábrándulnak majd és munkához látnak, mert habár részesülnek némi segélyben a bécsi és németországi munkás-egyletektől, e forrás nem oly dús, hogy mintegy 600 egyén hosszú időre táplálkozhassék belőle, s valószínűleg csakhamar ki fog apadni.

Szinte fáj az ember szíve, midőn télen látja a boldogtalánokat — hogy tünessenek — nagyobb csoportokban kóborolni utcáról-utczára, vagy kivonulni egyik, avagy másik külvárosi csapszékbe, a honnan rendesen kiáltozva, ordítózva s nem oly tiszta fövel térnek vissza, minőre a szorgalmas munkásnak szüksége van, hogy kötelességét hiven teljesíthesse.

Hány áldozatot ejtett már el a fejfel fálnak-rohanás, ime az áldozatok száma, a félrevezetett betűszedők által szaporodott.

Az ügy fejlődését figyelemmel kísérendjük.

A határország és a szláv kérdés.

Szabadka, február elején.

III.

Azt mondók első cikkünkben, hogy mai napaság azért lehetnének reánk nézve a határörök veszélyesek, mert annak idejében nem tudták őket megnyerni és felvilágosítani arról, hogy egyedül Magyarországnak találják fel szabadságuk és nemzetiségük biztosítékát; s hogy Magyarország bukása okvetlen örvénybe sodorná nemcsak e haza közös szabadságát, de az ő nemzetiségüket is.

Ugy véljük, ezen mondatunkat tán nem is kell bizonyítanunk; mert a mig Magyarország áll, olyatén és annyi szabadságban részesül mindegyik nemzetiség, a milyen s a mennyi szabadságot bármelyik szomszéd hatalom ő nekik nem ad, nem adhat meg.

Mondjuk ki tehát ezt bátran a világ hallatára, s hívjuk fel az illetőket annak megczafolására, hogy vajjon az orosz, vagy más szomszéd hatalom alatt remélhetik-e nemzetiségük megmentését, mig a magyar szabadság azt nekik törvényileg is biztosítja? mert a magyar: a szabadság gyermeke, s mint ilyen, tiszteli minden nép szabadságát; a szabadság hozza pedig magával, hogy mások nemzetiségét is tisztelje.

És mit kíván a magyar: a szabadságnak ilyenét megosztása áraban?

Semmit egyebet, mint a haza egységének tiszteletét, mely által az illetők nemzetiségének megmentése is lehetővé válik.

Avagy tén azé hiszik ők, hogy egymagukra is ellenállhatnak a nagy orosz és porosz áradatnak, ha egyszer azok eljötnek vélnék az időt, hogy nagy álmaikat testessítsék?

Bizonyára haszontalan erőlködés lenne az összes déli szlávok és a többi nem-magyar nemzetiségek ellentállása, s mint egykor a nagy római imperiumban, ugy a jelenben is csak arra fognának szolgálni, hogy a fennebb jelzett északi nagyhatalmak vazallusai s hűséges adófizetői legyenek.

Ellenben mit érnek el a velünk együtt élő mindannyi nemzetiségek, ha a magyar hegemoniát elismerve, az ország egységét tisztelve, lehetővé teszik, hogy Magyarország

Európa kellő közepében, mint a szabadságnak védőfala állhasson, s keletre nézve épen a déli szlávok érdekében fenntartója legyen az ő szabadságaiknak is?

Azt érik el, hogy a déli szlávok kis-és közép rangu államai a magyar szomszéd-ságnak jó hasznát veszik.

Valóban a szlávok mostani vezetői közül csak igen kevesen fogják fel a magyar elemnek az északi és déli szlávok közé lett beekelésének hasznát.

Ugy vannak ők velünk, mint sokan az erdővel: a sok fától nem látják az erdőt; vagyis: mert fősomszédjok a magyar s közlölök vendégül sokakat befogadott házába, kiknek külön hazát a hazában adni nem képes — ezért gyűlöletre adják magukat s a képzelt veszélyt kerülve, a megsemmisítés örvénye felé igyekeznek.

A túlzók, ha akarják, ám essenek keresztül a kijózanodás iskoláján — ámde nekünk kötelességünk magunk s az ő érdekükben megmondani: hova vezet az út, melyen néhány rövidlátó vezető indult! Az absolutizmus ölébe, a nép-szabadság sirjához. A. J.

Pest, február 11. 1870.

(r. l.) Az új miniszteri combinatióról, helyesebben a miniszteriumunkban állítólag küszöbön álló változásokról elég tarka-barkaságot, közöttük sok hadarságot összeirt némely lap, melyek specialis feladata látszik lenni, sensationalis hírekkel traktálni olvasóikat; én tehát hallgattam, és hallgatni fogok mindaddig, mig biztos vagy legalább valószínű alakra nem fektetbetem közlelemnyemet; annyit azonban kénytelen vagyok jelezni, hogy e napokban már, az eddiginél komolyabb alakban és határozottabban lépett előtérbe a hír, melyszertint a közlekedési miniszter gróf Mikó Imre beadta lemondását. Azonban kilépése még korántsem tény. Éppen mi emilittük egy ízben — hosszabb idő előtt — ő exelja lemondási szándékát, a mely az idő szerint merült fel legelőször, és azon óhaj-tással kísértük közlésünket, vajha e versio alap-talannak bizonyulna be; most is csak ezt ismételt-hetjük.

Az országgyűlés jelenleg a belügyminiszteri budgetet tárgyalja.

Némelyek sokalják a főispánok fizetését, mások rosz néven veszik, hogy többnyire csak magas rangu egyének alkalmazatának e méltóságokra; ismét mások azt mondják: vagy legyen a főispán-ság dignitas, és akkor minek a nagy fizetés, vagy legyen hivatal, s akkor ne csak mágúások neveztessenek ki, és nagyobb fizetést is kapjanak az illetők.

Vannak olyanok, kik az administratiót általánvéve drágának tartják, és ebben nem mondnak nekik ellent, ám e drágaságot a rendszer okozza.

Vajha találkoznék administratív láng-ész, a mely olcsóbb, de jó, sőt talán a mostaninál még jobb administratiót iránt készitene s tervezetne elő tüzetes javaslatot.

Ide kell törekednünk.

A jelen igazgatás benyolodott, sok közegre van szükség, és ezek sok pénzbe kerülnek; egyszerűsíteni kellene, akkor bizonyára majd olcsóbb is lesz.

A betűszedők strikje még folyvást tart.

Többen visszatértek ugyan már közlölök rendez munkájukhoz, hanem a provisorium, t. i. a homeopathikus dosisok a magyar journalistikában, csak akkor fognak véget érni, ha az egész rendezés lesz, azaz: ha az eltévedt juhosekák mind visszatérnek ismét aklaikba. Kivételt egy magyar lap sem teend, és azért még mind nem jelenhetnek meg egész terjedelmükben, kivétel nélkül csak szűkebb kiadásban látnak napvilágot.

Igy hozza magával a solidaritás; így van rendén.

Ezek a stricke-napok nagyon érdekesek voltak.

A „Pester Lloyd“ incollegialitásáról, a mely a közönség egyetemének általános rozsalásával találkozt és méltán, már mult levelemben megemlékeztem.

A „Lloyd“ társulat gazdag, hirdetéseiből sok pénzt bevesz, tehát ki is dobhatja azt, és fizetheti a szedők által követelt túlságos árszabályt.

Igen, de mit csináljunk mi? kérdék az „Un-gar. és Neuer Fr. Lloyd“ ok. Annyit, mint a „P. Lloyd“ teljességgel nem fizethetünk, ha pedig nem jelentünk meg, végtünk van, mert a hatalmas vetélytárs elfogdosza előfizetőinket, mert hiszen ez s monopolizálás kitzótt célja volt.

Szó sincs róla, a másik két „Lloyd“ nagy veszélyben forgott, melyből azonban kirántattak a többi nyomdatulajdonosok collegialitása által, úgy, hogy egy fillérrel sem fizetnek többet szedőiknek, mégis egész terjedelemben megjelennek. Hogyan történhetett ez?

A szükség nagy mester — mondja a közmondás.

Azon nyomdatulajdonosok, kiknél megmaradt egypár hű szedő, s a kiknek ezeken kívül még néhány ügyes tanonczaik voltak, kölesben adtak betűszedőket az „Ungar. és N. Fr. Lloyd“-nak, valamint azon nyomdáknak is, melyek még a redükált magyar lapokat sem lettek volna képesek kiállítani, és így aztán segítve van ideiglenesen mindnyájunkon, a „P. Lloyd“ pedig nem monopolizálhat.

Bécsben éppen holnap veszi kezdetét a betűszedő-stracte, ott szintén összeálltak a lapok akként, hogy plane nem is fognak külön megjelenni, hanem az ugyanazon pártiszinezett lapok tartalma szóról szóra ugyanaz lesz, tehát csak a fej, t. i. a cím leendő más.

Grácban hasonlóképpen strickezni akartak a szedők, hanem a genfi nyomdász liga, a mely segíti a strickezőket, tudatá, miképp pénzt a bécsi és pesti stricke veszi igénybe, tehát a gráciának nem jut s így ezek szépecskén be behúzták vitorláikat.

Kétfelm, hogy a genfieknek a bécsiek és pestiek számára is elegendő pénzük legyen, s így csakhamar következni fog a visszavonulás.

Belügy.

(Erdélyi királyi biztos.) A „Siebenb. Bot.“-val egyesült „Hermannstädter Zeitung“ febr. 8-ki 33 dik számában többek közt azt is állítja nevezett lap kolozsvári levelezője, hogy az újévi üdvözlés alkalmával a kir. biztos úr „röden akarván végezni az említett üdvözlésekkel, csak Nagy Elek miniszteri tanácsost engedte szólani, mi által több hivatal főnökei gátoltattak meg beszédek elmondhatóságában.“ E dolog minket is érdekelvén utánna jártunk, s a legbiztosabb tudomás folytán erősíthetjük, hogy az nem így történt, ugyanis: a földterhermentesítési alapigazgatóság, a kir. kincstári jogüggyek igazgatósága, továbbá a k. pénzügyi és telekkönyvi igazgatóságok s a római katolikusok ideiglenes bizottmánya önként csatlakozván a kir. biztos hivatali személyzetéhez, együtt és egyszerre jelentek meg előre való bejelentés után önmaga előtt, s így, ezen együttes tisztelgés következménye volt az, hogy ezen hivatali testületek részéről és nevében, azok megbízásából egyedül az egyetemes vezető miniszteri tanácsos szónokolt; ezeken kívül a többi testületek azonban külön-külön jelenvén meg, mindenik saját főnöke által mondott külön szónoklat mellett mutatta be üdvözlését.

A mi azon „kényelmes bureau életet“ illeti, melyet a szobeni lap a kir. biztos hiv. személyzet szemére vet, miután e tárgy közelebbi időben, az ellenzéki lapok hasábjain is fölemlíttet, szintén kötelességünknek tartottuk magunknak biztos tudomást szerezni, minek következtében biztosíthatjuk a nevezett levelezőt, hogy ezen másik állítása, névszerint, mintha a kir. bizottság ügydarabjainak összes száma csupán 2000-re menne, szintén roszakaratu ráfogáson alapszik. Ugyanis az erdélyi kir. biztos vezetése alatt áll: 1) a kir. biztos hivatal; 2) a földterhermentesítési alapigazgatóság; 3) az iránti külön megbízásnál fogva az id. rom. katolikus bizottmány. A kir. biztos hivatalnál 1869. év május 1-től — mint a volt erdélyi kormányzék megszűnése napjától — ugyan azon év decz. végéig, tehát 8 hó alatt beérkezett és ellátás alá került ügydarabok közül esik: a miniszterelnökség, ö Felsége kabinetirodája és ö Felsége személye körüli miniszteriumra 8, a belügyminiszteriumra 4059, a pénzügyminiszteriumra 149, a közoktatási miniszteriumra 536, az igazságügyminiszteriumra 814, a közunka- és közleked. miniszteriumra 409, a földmívelési, ipar- és keresk. miniszteriumra 775, a honvédelmi miniszteriumra 2252, melyhez hozzáadván a kiállított ítlevelek számát 8000-rel, az ellátott ügydarabok száma 17,002. Az ideigl. rom. kath. bizottmányhoz ugyancsak május 1-től kezdve beérkezett és ellátott 737 darab. Ha ezekhez hozzáadjuk a lapunkban már közzétett földterhermentesítési alapigazgatósági beadványok számát 14,469-el: az erdélyi kir. biztos vezetése alatti hivatalok összes beadványi száma 32,208-ra rug.

A kir. biztos személyzetre nézve még megemlítendő, hogy az ott alkalmazott miniszteri tanácsos egyszersmind az erdélyi telekkönyvi igazgatóságnak is elnöke. E tényleges adatokkal — azt hisszük — az „Ellenőr“ hirbédit állításai is eléggé meg vannak csafolva, mely lapnak különben egyáltalán még megjegyeztük, hogy az erdélyi kir. biztos mellett nincs 8 osztálytanácsos, miként ő állítja, hanem csak kettő. Továbbá ugyancsak a kir. biztos főfelügyelője alatt egy nevezetes országos levéltár is van, n. m. a kormányzékai, politikai és törvénykezési, az országos számvételei, mely mellé többi időben több más, hasonlólag terjedelmes és nagy jelentőségű levéltárak összpontosítottak. Ezek mellett a létező személyzet még a kir. biztos nem létében is mulhatlan szükséges.

Könyvedén odavetett alaptalan állításokkal félrevezetni a hiszékenyek seregét, mindenesetre kevesebb fáradságba kerülő foglalkozás, mint valaminek valódi mivoltáról biztos tudomást szerezni; hanem aztán ilyképp válnak füst- és párává a légből kapott, pártzélekből terjesztett hamis híresztelések.

A legfontosabb kérdések egyike, a helyhatóságok rendezésének kérdése közel van megoldáshoz. Az erre vonatkozó törv.-javaslatot a belügyminiszter, még ez üllés folyama alatt elő fogja terjeszteni. Így hallja az „E. L.“ s úgy látszik jó sejtelmük van azoknak, kik a törvényesékek szervezését a megtervezés kérdésének megoldásával egyidőben gyanítják.

A Deák kör f. hó 12-kén este tartott értekezletén többi közt Clementisnek a honvédek állami nyugdíjazására vonatkozó indítványa felett folyt vita maig még nincs befejezve.

Nyugdíjazásokat helyeztek kilátásba a pénzügyminiszteriumban; mintegy 40 oly hivatalnokot fognak nyugdíjazni, kiket a miniszterium az előbbi kormánytól átvett, s kik most nélkülözhetővé váltak.

A honvédelmi miniszteriumhoz beérkezett kimutatások szerint a közös hadseregből 28,000 tartalékost bocsátották el és helyezték át a honvédséghez.

Maros-Vásárhelytől külön telekkönyvi vizsgáló bizottság fog felállítását, mire nézve az igazságügyminiszter kiadta a rendeletet.

Maros-Vásárhelyről írják: Városunk mult január 4 dikén léptette életbe azon jogának gyakorlatát, melyet a belügyminiszter önmaga mult év végén engedélyezett számára, s mely szerint a város területén fogyasztott minden kupa és fok szesz után egy fél krajczárnyi illetéket szedhet. E jog megkísérlett haszonbérbe adása bizonyos részről jövő bűntölgatások által megbúsítottván: az illeték behajtását maga a város kezelteti egy 9 tagu — városi képviselőkből álló — bizottmány által. E bizottmány a mult szombati képviselőtestületi gyűlésben terjeszté elő első havi rendes számadványát, melyből kitént, hogy a kezelési 27 nap alatt 2287 frt 93 kr bevétel, 591 frt 49 kr kiadás, tehát 1696 frt 44 kr tiszta jövedelem, melynek a kitént kaszárna és színház építési, meg utca nyitási célra fordítandó kétharmada (egyharmad a város rendelkezése alatt állván) teszen 1130 forint 96 kr, s ehez adva azon 154 frtot, mely napidíjakban a kezelő biztosokat illeti vala, de melyet ök szintén a fennjelzett hármad célra ajánlottak vissza: az első havi üzlet eredményüll takarékpénztárba helyeztetett 1284 forint 96 kr, olvasd: egy ezer kétszáz nyolcvannégy forint 96 kr.

Értekezletet tartanak Pesten a főrendek a főrendház mikénti rendezése tárgyában. Mint írják, még eddig csak a formalitások körül vannak.

Vasúti enquete gyűl össze f. hó 15 kén a bécsi keresk. miniszteriumban; célja a forgalmat szabályozó rendeletek megváltoztatása. A magyar miniszteriumot egy miniszteri tanácsos és két szakember képviseli az enquetén.

A „Corvinus Mátyás“ címet viselő szabadkőmives egyesület alapszabályait közelebből nyújtotta be Türr tábornok Pest város hatóságához a miniszterium elé terjesztés végett.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése febr. 5-kén.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Széll Kálmán, Jámor Pál.

A kormány részéről jelen vannak: Gorove István, b. Bedekovich Kálmán, Horváth Boldizsár miniszterek.

A mult üllés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesítették. A kérvények benyújtása után

Irányi Dániel következő hat. javaslatot terjeszt a ház elé: A kormány oda utasítottik, hogy ezental minden üllészak elején miniszteriumként részletes és kimerítő jelentést tegyen az ország állapotáról, tekintettel a kül-, had- és keresk. ügyekre is, a mult évi adatok alapján, s ezeket legalább is az előbbi év adataival összehasonlítva, s a mennyire szükséges, magyarázattal kísérve.

E jelentésbe foglalandó egyszersmind az egyes miniszteriumok be- és kiadványainak száma, s a be- és kiadás közötti átlagos időtartam.

Tisza Kálmán interpellatit intéz a miniszterelnök urhoz, mint honvédelmi miniszterhez, az ujonezállítás tárgyában.

Ürményi Miksa és Halmossy Andre a kérvényi bizottság részéről felolvassák hosszú sorozatát mindazon kérvényeknek, melyek az ipartörvényt, továbbá a törvényszéki helyek felállítását kéri.

Az utóbbiak az igazságügyminiszterhez utasítottak, az előbbieket pedig, a mennyiben az ipartörvény feletti tanácskozás már az osztályokon ke-

resztült az egyes képviselők használata végett a levéltárba letétetni rendeltetnek.

A képviselőház ezután napirendre tér.

Napirenden van a földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszterium költségvetése feletti részletes vita.

Az álladalmi lótenyész-intézetek czimnél,

Wahrmann Mór előadó: A p. bizottság részéről kijelenti, hogy e czimre előirányzott 2,071,400 frtot a bizottság megajánlandónak véli.

Tisza Kálmán: e részben reformokat ajánl. Szónok ezután kijelenti azon iraupontokat, a melyek szerint a reformokat kívánja, s ezek közt a takarékosagot hangsúlyozza leginkább.

Végül még roszalását fejezi ki a fölöt, hogy a magyar méneseknél oly személyzet van alkalmazva, mely a közös hadügyminiszter rendelkezése alatt áll; arra kéri tehát a kereskedelmi minisztert, hogy ezen abnormis helyzetet mielőbb szüntesse meg.

Váradi Gábor: Felvilágosítást kér a kereskedelmi miniszteről aziránt, hogy történt-e a bécsi ker. miniszteriumnál a ménesekre nézve kicserélés.

Gorove István kereskedelmi miniszter: A miniszter-tanács megengedhetőkét vélte a kicserélést, a mi valóságban meg is történt; ezáltal Magyarország lótenyészési érdekei legkisebb rövidséget nem szenvednek.

A mi a gazdálkodások kezelését, valamint a lótenyészési kezelési módját illeti, részéről olyan-nak tekintem a dolgot általánosságban, hogy a kormány kötelessége a közönségnek érdekeltségét is a lótenyészési fontos érdeke iránt felkelteni, mely a közönség érdekében az ország nagy áldozatával kezeltilik.

E tekintetben előterjesztésem is szól arról, miszerint intézkedés tétetett a kormány részéről, hogy önálló, független hazafiakból, szakértőkből alakítsassék egy bizottság, mely egy magára a gazdaságokra, valamint a lótenyészési vezetésére akkor, mikor a kormány részéről felszólítatik, fogna a kormánytanácsal szolgálai, és véleményt nyújtani.

A mi magára a részletes kezelésre vonatkozik, többen fogják talán a házban tudni, hogy egy a gazdasági egyesületek, valamint a megyék felszólítottak résztvenni a kormány intézkedéseiben a lótenyészésre vonatkozólag, és e tekintetben mondhatom, hogy azok nevezetes része készséggel felelt meg a kormány ezen felhívásának. A kormány az illető lótenyészési bizottságokat nemcsak arra kéri fel, hogy akkor, midőn az apalovak szétosztatnak, mely még a tenyészésnek ugy-szólván egyik legfőbb kelléke, vegyenek részt, de szolgáltatassák a kormánytanácsnak azon adatokat is, melyekből megnyerhesse a személyzet iránt is a szükséges tájékozást.

Ily módon már fontos adatok jutottak a kormány tudomására, és én csak köszönetemet nyilváníthatom azon megyéknek és azon gazdasági egyesületeknek, melyek nekem e tekintetben segédkezet nyújtottak, és szabad legyen a kormánytanács több-szöri felszólításai mellett, ha talán bizonyos nyomatékkal bir, itt az ország színe előtt azon kérést intézni, hogy engem ezen uton tovább is gyámolítani sziveskedjenek.

Áttérvén a miniszter a ménesek körül alkalmazott személyzet kinevezését stb illetőleg tett ellenzéki megjegyzésekre — így folytatja: Én köszönettel veszem azon támogatást, melyet a t. baloldali részéről annak igen érdemes szónoka, Tisza Kálmán ur az ügynek nyújt. Ugy vagyok meggyőződve, hogy Magyarország egyik legnevezetesebb anyagi érdekéről van e pillanatban szó; majdnem egy század óta halmozatik áldozat áldozatra, kincs kincsre, óta e tekintetben az ország anyagi érdekeinek elég téve lehessen. Czelálatannal eddigé, különösen 1780-tól — 1850 ig, nem egészen czelálatannal 1850-től a mai pillanatig; de remélem, és honfirtásaim közreműködésével biztom remélem, hogy 1869. után, miután az a polgári hatóságnak adatott át, naponkint jobban és jobban meg fogja közelíteni azon czelt, mely abban culminál, hogy Magyarország a continens egyik leg-gazdagabb, egyik legkiterjedtebb lótenyészítő államává váljék; hogy ezáltal megfelelően azon hadi erő követelményeinek, melyet Magyarországnak soha senki sem nélkülözhet. Tisztelettel kérem a t. házat, hogy ezen rovatot a pénzügyi bizottságnak véleménye szerint tárgyalni és megszavazni méltóztassék. (Helyeslés.)

Ivánka Imre: azt kívánja, hogy a katonai kezelés megtartassék ugyan, de az a honvédelmi miniszterium alá helyeztessék.

A képviselőház ezután elfogadja az álladalmi lótenyészintézetekre előirányzott 2,071,400 frtot, továbbá a vesztegintézetekre 44,200 frtot, a keleti marhavész elfojtására 51,000 frtot; a pesti állatgyógyintézetre 13,400 frt; a bányakapitányságokra 57,000 frtot.

Ezen pontra nézve Váradi Gábor: Azon kérést intézi a ker. miniszterhez, mikor fog a bányakapitányságok hatásköre rendeztetni.

Pest államtitkár: Kijelenti, hogy ez a bányatörvényvel mielőbb a ház elé fog terjesztetni.

Megszavaztatott ezután a földtani intézetre előirányzott 24,000 frt; továbbá a postajüvedék kiadásai Horvátországgal együtt 3,646,800 frt, be-

vételei 3,655,150 frt; távirtda kiadásai Horvátországgal együtt 890,800 frt, bevételei 899,000 frt.

Rév- és tengerparti egészségügyi czimnél

Ghyecz Kálmán: Az ezen tételben előirányzott összeget csak akkor akarja folyóvá tétetni, ha a tengerészet kezelését a magyar kormány tényleg átvesszi.

Gorove István ker. miniszter: Kijelenti, hogy a tengerészeti szervezés azönnal foganatosíttatni fog, mihelyest a képviselőház Fiume ügyét elvégre el fogja dönteni. A képviselőház ezután Ghyecz Kálmán kívánsága szerint megszavazza az ezen tételben előirányzott 46,400 frt szükségletet.

A rendkívüli szükségletnél távirtdára 500,000 frtot; vesztegintézetekre 24,000 frtot; álladalmi lótenyész intézetekre az előirányzott 100,000 frt helyett csak 80,000 frtot; ugyancsak a fedezetet összesen 6,607,450 frtban.

A képviselőház ezzel befejezte a földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszterium költségvetése feletti vitát.

A napirend második tárgya az igazságügyminiszter költségvetése.

Ij. Gr. Zichy József, előadó: Felolvassa a p. bizottságnak ezen költségvetésre vonatkozó általános jelentését.

Dietrich Ignác: Hosszasan kikel az igazságügyminiszter ellen, s beszéde folyamában el-mélikedik a tisztújításokról, az esküdtzéki institutióról, végül pedig sokolja a költségvetésben jutalmazásokra előirányzott 27,000 frtot.

Móricz Pál kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja ugyan, de részletes vitánál néhány tétel-re nézve töréseket fog indítványozni.

Üllés vége d. u. 2 órakor.

A képviselőház ülése febr. 7-én

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Széll Kálmán, Majláth István.

A kormány részéről jelen vannak: Lónyay Menyhért, gr. Mikó Imre, b. Bedekovich Kálmán, Rajner Pál, Gorove István, b. Eötvös József, gr. Andrásfi Gyula, miniszterek.

A mult üllés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesítették.

Több rendbeli kérvény nyujtatván be az igazságügyminiszter betegsége folytán, az igazságügyminiszteri költségvetés helyett, a felállítandó állami főszámvéveszókra vonatkozó törvényjavaslat tü-zetik napirendre.

Széll Kálmán előadó: fejtegeti a felállítandó számvéveszók czélját; s azon nézeteket, melyekből eziránt a közp. bizottság többsége kiindult. Györfly Gyula: Ez ellenében a közp. bizottság kisebbségének véleményét adja elő.

Várady Gábor: A számvéveszókra vonatkozó javaslatát visszavonja, s pártolja a közp. bizottság előterjesztését azon feltetéssel, hogy a kisebbség módosításai s pártoltatni fognak.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter. A t. ház engedelmével van szerencsém, a következő törvényjavaslatokat benyújtani, az államtisztviselők nyugdíjáról, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról.

Továbbá az 1867. 12. t. cz. 17. §. értelme szerint, — van szerencsém, azon vállalatok által fizetendő adó felszámolása, melyek vezetői szék-helye, vagy a magyar vagy az osztrák állam területén fekszik, de üzletüket a másik állam területére is kiterjesztik, különösen pedig a szabadalmazott államvaspályatársulat adójára vonatkozólag az osztrák miniszteriummal kötött egyességet, törvényjavaslat alakjában a t. háznak benyújtani. (Helyeslés.)

Megjegyzem, hogy ezen törvényjavaslat nem foglalja még magában mindazon társulatokat, melyekre nézve intézkedni szükséges; de a többi is tárgyalás alatt van, és reményem, hogy legkövetkező idő alatt ezekre nézve is előterjeszthetem a törvényjavaslatot. Ilyen pl. a dunagözhajozási társulat, mely szintén Bécsben székelt, de működését Magyarországon és külföldön is folytatja. Ez iránt tehát utólag be fogom terjeszteni a ház iránt.

Továbbá van szerencsém benyújtani törvényjavaslatot a „Pesti Lloyd“ társulat és „Pesti tőzsdé és gabacsarnok“ által a pesti duaraktartou építendő ház iránt adandó kedvezményről.

Továbbá a Temes folyó és Béga csatorna területén 271682 holdnyi ár terület létezik, melynek vízkár elleni biztosítás czéljából társulat alakult. E társulatot is szükséges lenne bizonyos előnyökben részesíteni.

Kérem a t. házat méltóztassék mindezen törvényjavaslatokat kinyomatni, miután pedig mind az 5 pénzügyi természetű, kérem méltóztassék azokat a pénzügyi bizottsághoz utasítani.

Elnök: Ezen törvényjavaslatok ki fognak nyomtatni, és a pénzügyi bizottságnak kiadati.

Ezután Nyári Pál szólott volt, a felállítandó számvéveszók tárgyában, mire a képviselőház a pénzügyi bizottság törvényjavaslatát úgy, a mint a közp. bizottság azt előterjeszté, általánosságban elfogadja.

A részletes vita alkalmával a törvényjavaslat 23 ik fejezetéig jutottak, ezek közül a 4-ik fejezet visszautasított a közp. bizottsághoz újabb előterjesztés végett; a 6-ik fejezet 121 szóval 111 ellenében az eredeti szövegben fogadottot el, s

többi fejezet pedig a közp. bizottság előterjesztése szerint. A 23-ik fejezet függőben maradt, minthogy több képviselő volt még d. u. 2 óraker a szövegre feljegyezve. A vita holnap folytatódik.

Elnökök: Felszólítja a képviselőket, hogy holnap teljes számban jelenjenek meg, minthogy névszerint szavazás kéretett a számvizsgáló törvényjavaslat elfogadására íránt.

Az ülésnek ezzel d. u. 2 óraker vége lön.

Népnevelési ügy.

Brassó, febr. 6. 1870.

Van szerencsém örömmel tudatni, hogy Brassó városa és vidéke iskolatanácsa, mely még a múlt ősszel lett megválasztva, folyó hó 4 kén tartá meg alakító gyűlést vidéki tanfelügyelő Réthi Lajos úr előklete alatt a városi tanácsbáz nagy termében, mely délelőtti 10 óraker vette kezdetét nagy számu helybeli és vidéki közönség előtt. Mielőtt elnök a gyűlést ünnepélyesen megnyitottak nyilvánította volna, felkérte a jelenvolt tagokat, két ideiglenes — magyar és német ajku — jegyző megválasztására, mi minden oldalról helyesléssel fogadtatván, azonnal fogantatva vételtet a megválasztottak, névszerint helybeli ev. ref. pap Molnár János és tanácsi titkár Transchenfels Engen, jegyzői tisztséket készséggel fogadva, helyeiket elfoglalták. Ezek után elnök kinyilatkoztatta, hogy megnyitó beszédét a törvények értelmében az állam nyelvén, tehát a magyar nyelven fogja felolvasni, de hogy az idegen ajkuak által is megértessék, azt a törvényhatóság nyelvén a német nyelvén is fel fogja olvasatni, a gyűlés folyamáról felveendő mindkét nyelvű jegyzőkönyv pedig egyforma bitelességgel bírand. Tanfelügyelő urnak ellen tappintatos eljárása, a helyzet viszonyainak kellő felméréséről tesz tanbizonyoságot, mert ott, hol különböző érdekek állanak egymással homlokegyenest, legjobb politika: a méltányos és óvatos eljárás.

A felolvasott szép nyelvvezető eszme- és tartalomdú megnyitó beszéd, mely csaknem egy egész óra hosszat vette igénybe a jelenvoltak figyelmét, mindenkire a legjobb hatást gyakorolta, úgy annyira, hogy még az ugynevezett feltékény szűkebb-lékek is avar mintegy meglepődve látszóttak lenni. Nagyon sajnálom, hogy e remek beszédet egész terjedelmében nem közölhetem, mert arra e becses lapok nagyon is igénybe vetet bábjai aligha fogának tért engedni, azouban, mintán annak több helyei nemcsak közvetlenül reánk, hanem a tisztelt olvasó közönségre is némi érdekekkel bírhatnak, helyén látom annak érdekesebb részleteit közölni. Először tanfelügyelő úr mindjárt beszéde kezdetén igen találóan mondja, hogy „a modern szervezeti államok szerfele szövönvényeivel küzködő államférfiak gondjaiból elsőrendű figyelmet igényel a népnevelés kérdése, mert az valamely ország előrehaladottságának általános mérlegelésénél annyira el van fogadva fő főismérvény, hogy azt még a harczisiker tényezői közt is első sorban szokták emlegetni; példászerűleg felbuzza azon Európaszerte elterjedt közvéleményt, mely oda nyilatkozik, hogy Ausztriát Sadowánál a porosz iskolamesterek verték meg.

„S ha ezek — mondja továbbá elnök — az eddig annyira lenézett tényezők még csaták sorára is döntőleg folyhatnak be, mennyivel közvetlenebb befolyásuk alatt állanak: az állami rend és szabadság; a kereskedelem, ipar és gazdaság fejlődése; a társadalmi élet összhangja és derűtsége; a család nyugalma és boldogsága; az egyetemes állami élet előhaladása.”

„Ha valamely ország sehogyszem tud polgári szabadság, vagy állami rendre szert tenni, azt mondják: a nép éretlen. Ha valamely társadalomból elvágynak a miveltek és a helytanradók nem találunk kielégítést leleők nemesebb vágyainak, mi az oka? a nép éretlensége.”

„A hol sem gazdaság, sem ipar, sem kereskedelem nem tud nagyobb mérvet öltetni és a lakosság nyomorral küzd, vagy kezdetleges körtlmények közt szinlódik, akár merre keresgéljünk a nyomor okai után, csak visszatérünk a nép éretlenségéhez. Mindazt, a mit a földi élet javai közé számlálunk, Isten utáni a miveltség adja meg és minden roszt, a mi embertől származik emberre, miveltség és tudatlanság, vagy felszeg miveltség és hiányos tudás, támasztanak. A véletlen hatalma annál szűkebb körre szorul, mentől nagyobb térre terjed szellemi láthatárunk. És midőn az állami és társadalmi rendszerek annyira összefüzték teszik az egyének életét, nem csupán emberszereteti tény, hanem egyszersmind önmagunk iránti kötelességet is végzünk, midőn legmostohább sorsu embertársainkkal is a miveltségnek mentől nagyobb mértékűt igényesszük közleni.”

„Ezekből kifolyólag joga van minden államnak felügyelni arra, hogy minden leendő polgára kellő miveltségre jusson; ezzel összefügg annak szabályozása, hogy a miveltség, a mely a leendő polgároknak nyújtatik, teljesen megfeleljen az államosság céljainak. Ez mindez az államokra nézve nem csak jog, hanem elmulasztathatlan kötelesség is.”

„A mi országos népoktatási törvényünk igen szerencsés alkotásnak nevezhető azért, hogy ezen állami jogot az egyéni és társadalmi szabadság legnagyobb megkímélésével tudta érvényesíteni. A ki

fel képes fogni, hogy az ujkori államra nézve minő jelentősége van a népiskolának; a ki ismeri a miveltek nemzetek törvényhozásainak e téren történt működését: annak különös örömmel és lelkesedéssel kell üdvözölnie az 1868-beli XXXVIII diki törvényünket.”

Mellőve tanfelügyelő urnak a népnevelés és népiskolák érdekében felemlített számos többi tanácsait s szavait, röviden megemlítem beszédének még azon fontos részét is, hol Brassó városa és vidéke népnevelési ügye és állásáról tesz kimerítő tudósítást, mely a jelenlevők által nagy méltánylattal fogadtatott.

„A hozzám beérkezett hivatalos kimutatások szerint — mondja tanfelügyelő úr — Brassó városa és vidéke összes lakossága tesz 87,623 lelket. Az összes területen van iskolaköteles gyermek 16,518, kik 6—15 évesek. A múlt év folytán tényleg járt iskolába 9829. Az iskolába járók tehát az összes iskolaköteleseknek 59%-át teszik. Nemzetiségre nézve mind az iskolabjárók, mind az iskolakötelesek következőleg oszlanak meg: 4006 magyar nyelvű iskolaköteles közül tényleg iskolába járt 2412, 5334 német nyelvű közül 4197, 7225 román nyelvű közül 3210.

„Ezek szerint tényleg gyakorolta az iskolát a magyar nyelvű iskolaköteleseknek 60%-a, a német nyelvűeknek 76%-a a román nyelvűeknek 44%-a. Az egész törvényhatóság területén volt a múlt évben 171 tanító, tehát egyremásra esett egy tanító keze alá 58 növendék.”

„Ezekből is kitűnik, hogy bármily sokat tett eddig ezen törvényhatóság a népnevelésért, tenni valója még lényegesen sok van, a mig az országos törvényben kiszabott feltételeknek mindenben megfelel.”

„Még világosabban kitűnteti ezt, egyszersmind a működés irányására is jó szolgáltatásokat tehet a következő részletezés:

Ezen törvényhatóságnak van 13 községe, a melyekben szászok és románok laknak. Ezen 13 község lakosainak száma 29,413, iskolaköteles gyermekeik 4808, azokból tényleg iskolába járt 4076, tehát az összes iskolakötelezetteknek majd 85%-a.

A 13 községben működött összesen 79 tanító, egynek keze alá esett tehát 51—52 gyermek. És ha valamennyi iskolaköteles feljárt volna, egy tanító keze alá akkor sem esett volna több 61 növendéknél. Itt figyelembe veendő, hogy azon 13 község összes lakosaira van alkalmazva a számitás. A mi hiány mutatkozik, az majdnem egészen a román lakosság rovására számitandó; mert:

a 13 község iskolakötelesei közül német nyelvű 2885, és ebből éppen 2866 járt pontosan az iskolába. Ekkora számmal összesen 19 a hiányzó, ennyi biztosan beszámítható a testileg vagy lelkileg iskolaképtelenek rovására.

„Ezen 13 községnek főként szász nemzeti segű lakosaira nézve nemcsak önzéssel mutatgatják fel az illető vezetőik mind az egész ország előtt az eddig elért eredményt, és méltán számithatnak mind a felsőség és közvélemény teljes elismerésére, mind pedig a nép bálájára. Ha ezen 13 községben a román nyelvű lakosokra nézve is a szászokéval hasonló karba helyeztetik a népiskolázás, és ha mindkét nyelvű iskolák betöltik tantárgyakra nézve is az országos törvény mértékét: nekem, mint a törvény végrehajtójának nem marad egyéb teendőm velük szemben, mint évről évre arról tenni hivatalos jelentést felsőségem előtt, hogy ezen 13 község 30,000 nyi lakossága az ország legjobb polgárai közé tartozik.”

„Ha ezen 13 község népnevelési helyzete ennyivel kedvezőbb az egész törvényhatóság előtt nevelési helyzetének középmerlegénél, igen természetes, hogy a többi rész alól maradjon a középmerlegen és azokban már lényegesen sok javítani való van.” (Vége következik.)

UJDONSÁGOK.

(—) Ő Felsége a király 5000 frtot adott a bécsi szegényeknek, tüzfára, a sámfalvi tüzkárosultaknak pedig 500 frtot küldött.

(—) A Szamosújvárt alakulandó kereselyező-egylet az országos honvédmenház javára e hó 19 kén zártkörű táncvizalmat rendez.

(—) Domj Sebastian második előadása alkalomával nem töltte meg a színházat és így a jutalmazott Török Miklós nem nagy anyagi előnyben részesülhetett; de annál szebb sikert jegyezhetünk fel egyéb tekintetben. Különösen ki kell emelnünk Dalfit, ki nemcsak teljesen hangjánál volt, de kiváló gondot is fordított szerepére. Darai Károlinát sem ballottat régóta oly érzéssel és praecise énekelni, mint ez úttal Zaida szerepében. Különösen a 2 dik felvonás nehézségein meglepő virtuozitással diadalmaskodott. Volt is taps és kihívás.

(—) A helybeli conservatorium és h. zene körnek mult vasárnap tartott választmányi gyűlésein majdnem egyhangulag el lön fogadva a terv, hogy a két zeneegyletet összeolvadjon. A legközelebbi vegyes nagy gyűlésen az egyesülés valószínűleg már ténynyé is fog válni.

(—) Az iparos-egylet bálja e hó 12 én szép sikerrel folyt le. A tánczerem zsúfolásig megtelt; a jó kedv sem hiányzott, minden feezesség nélkül világos viradüg tartott a vigalom. Az ideu még

eddigelő ez volt az egyetlen bál, melyben a magyar nemzeti viselet uralkodott az idegen divat felett.

(—) A vasárnap lefolyt második nőegyleti jelmez bál is minden tekintetben jól tőtt ki. Az előzőnél népesebb volt és a jövedelem is bizonyára több. A mi pedig az eleganciát illeti, ugy hiszszük, akármelyik jelödével kiállhatja a versenyt. A bál díszét gr. Péchi Manó ő exciája is emelte jelenléte által.

(—) A „Kolozsvári-kör“ bárendező bizottmánya kinyilatkoztatta, hogy mindazok, kik a f. hó 24 kén rendezendő zártkörű táncvizigalomra még eddig meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, jelentkezzenek Szűcs Emilnél (főter, gr. Rhédei-ház L. emelet, a kör helyiségében).

(—) Egy külvárosi jó birtokú földész, ki régóta foglalkozik baromtenyésztéssel, állítólag biztos szert talált föl a marhavész ellen. Kizárólagos szabadalomért szándékozik folyamodul a miniszteriumhoz. Szerencsét hozzá!

(—) A sétatér-egylet választmánya szétküldte a f. hó 24 kén rendezendő álarcos vigalom belépti jegyeit. A kik ezen az úton nem juthatnak hozzá, Dr. Hintz György gyógyszerárban, Ulrich, Tauffer és Himelstein cukrászataiban I forintjával megszerezhetik.

(—) A kolozsvári omnibuszok száma két nagy szerű példánnyal fog nemsokára szaporodni. Bissini Domokos rendezte meg azokat Bécsben, s mint halljuk, a kettő három ezer frtnál többre kerül.

(—) A megüritt egyes bíróság állomásra a városi képviselő testület fog választani. Mielőbb szeretnők betöltve látni e helyet, mert bizony nagy szükség van munkacőre a teendőkkel túl halmozott egyesbíroságnál.

(—) Több helyről panaszos haogon tudósítanak, hogy a mostoha időjárás miatt a közlekedés felette nagy akadályokkal jár.

(—) Balázs Bognár Vilma e hó 8 án lépett föl Pesten a „Sevillai borbély“-ban. A fővárosi lapok egyáltalán nagy elismeréssel szólnak a művésznőről; sőt szerződtetését is sürgetik, nem győzvéen dicsérni hangja szépségét.

(—) Békés-Csabán torna és túzóttal egylet alakult, melynek eddigelő 600 tagja van. Ez nálunk is meg van, csakohy még mindig papiron. Vajjon mikor válik ténynyé a sok szép tervezet?!

(—) A Kis-szamos visezavonult medrébe, egy időre semmi veszélytől tartani nem lehet.

(—) B. Eötvös miniszter egy bécsi lapnak pesti távirata szerént a m. k. egyetem teljes reorganizatioja után külföldi jeles tudósokat szándékozik meghívni igen előnyös feltételek mellett Pestre.

(—) Horváth Boldizsár miniszter egészségi állapota annyira javult, hogy 11 én ágyát már elhagyhatta.

(—) Földrengés volt január 31-én Debreczen tájékán, mely a Debreczentől több mértföldre eső Nyirbélteken is érezhető volt.

(—) A női emancipacio Magyarországon is terjed. Pozsony város közgyűlése elhatározta, hogy a választási törvényben előforduló „egy segéd“ alatt nem csak férfiak, hanem nők is értendők. Pécsen pedig a községi tanítók a nőket is választási joggal ruházták föl.

(—) A budai népszínházra még egy évig pályázatot hirdetnek. Ez idő alatt a magyar színészetnek a várban leendő elhelyezéséről gondoskodik a színi bizottmány.

(—) A kolozsvári pénzügyi igazgatóságul egy fogalmazói állomásra 700 frt fizetéssel és 70 ft. lakbérrel pályázat nyitattott, határidő 3 hét.

(—) Háboru esetére Franciaország, (38 millió lakos) 1,058.000 katonával; az észak-német szövetség (30 m. l.) 1,020.000 rel; Oroszország (67 m. l.) 2,000.000 rel; Ausztria és Magyarország (34 m. l.) 1,050.000 rel rendelkezik.

(—) Különös vadmacskát lőttek febr. 6 án Czabajon. Majdnem oly nagy mint a róka, s a vadmacskák rendes, szürke, barnasíkos színe helyt oroszlan színt, fekete csiku bőre van. A czabai vadászok szakértő természetűdősöknek szándékoznak a lőtt vadat bemutatni.

(—) Ujonnán feltalált vegytani szerre nyert engedélyt Hanfuer kapornai gyógyszerész. E találmány a papir készítésnél alkalmazva, azt eredményezi, hogy ha az arra irt vagy nyomott betűket vegytanilag ki akarják venni, a papírosan, a tinta eltűnése után is megmarad azoknak világos nyoma. Feltaláló ebben czélszerű ellenszert lát a hamisítások ellen.

(—) Uj gyilkoló eszköz. Egy litrofactor nevű új találmányt említenek a lapok, mely a bomba darabokat 2000 lábnyira elszorja.

(—) Nyiregyháza állandó színházat szándékoznak építeni.

(—) Egy Strausz nevű magyar kereskedő, ki 10 év óta lakik Törökországban és a Dunafelvidéken, intézetet akar fölállítani, melynek feladata volna a kereskedelmi kamaráknak heten mint jelentéseket tenni a Levante jelentékenyebb piacairól. Az intézet címe: „A magyar-keleti kereskedelmi levelezés központi vezetése.”

— Necrolog. Pap István, szászvárosi ev. ref. első lelkész január hó 30-án élete 69 dik évében elhalt. Béke porain.

(—) Goldsmith, angol jogtudós legutóbbi, Pesten tartott felolvasása alkalmával érdekes eset for-

dult elő. G. ur az angol igazságszolgáltatásról szóló beszéde végén (angol szokás szerint) felszólította a hallgatóságot, miszerint a kinek ellenvéleménye van, fejezze ki. És fölállt Bogdány Lajos, jeles ügyvéd, ki mint emigráns sok ideig tartózkodott külföldön s kit legközelebb az igazságügyi miniszter a „közjegyzői“ hatáskör tanulmányozására a külföldre küldött, s szabatosan rögönözött francia beszédben oly éles kritika alá vette az angol civil-igazságszolgáltatást, különösen a demokracia álláspontjából, miszerint beszéde végén maga Goldsmith beösmerte, hogy igaza van — s kijelenté, hogy bár ő az angol fenytő igazságszolgáltatást min-taszerűnek tartja, a perrendtartásban sok hézagot talál.

(—) Tüz ütött ki Pesten az ugynevezett Valero laktanyában, melyben a honvédség vászonmli tartattak. Mielőtt azonban nagyobb kár esett volna, a talpra kelt honvédek elfojtották.

— Necrolog. Báro Löwenthal Schaller Károly folyó hó 6-án, élete 73 dik évében elhalálozott. Béke porain.

(—) A jégspor aldozata lett e hó 8 án Pesten egy fiatal ember, ki másodmagával Promontorba akart rándulni a Dunajegén. Utközben mindkettőn bele szakadtak a Dunába; csak egyiket sikerült kimenteni.

KÜLFÖLD.

Páris, febr. 11. A kamara tegnapi ülésében Keratry erősen kikelt a levélár okmányiból való közlések miatt; e miatt az elnök által rendre utasítottat. Mindenütt nyugalom uralkodik; az est a legnagyobb esendben folyt le.

A „Liberté“ f. hó 10 ről azt jelenti, hogy Albrecht főherczeg másnapra (11-re) Párisba váratik.

A „Mem. dipl.“ megezőfolya azon hirt, mint-ha a berlini francia követhoz a prágai béke tárgyában jegyzék küldetett volna. A bajorországi események mindenesetre előállíthatnának oly helyzetet, hogy Porosz- és Franciaország nézetei eltérnének egymástól. A nevezett lap szerint a francia ministerium egyetért abban, hogy a pápai csalhatatlanság kimondása csupán didaktikus jellemmel bírhat.

London, febr. 11. Az alsóház tegnapi ülésében azt indítványozta Gladstone, hogy a féni-vezető Rissanak, mint elítelt bűntevőnek, ne engedessék meg a házba való belépés. Moore azon indítványa, hogy praecedens esetek megvizsgálása végett bizottság választassék, — 300 szóval 8 ellen elfogadtatott.

Berlin, febr. 11. A képviselőház azon bizott-sági javaslatot fogadta el, miszerint a ház beleegyezése nélkül felvett vasuti kölcsön kamataira a budgetben előirányzott 720,000 tallér ne engedélyeztessék.

Flórencz. Az „Opinione“ demontálja a hirt, mintha Guerrieri Gonzaga képv. a kormány megbízásából Romára vonatkozó missióban Párisba ment volna.

A „Vidován“ mint Belgrádból távirják, kinyilatkoztatta, hogy Montenegró fenyegette őse által Szerbia is fenyegetve van, minthogy a török csapatok két oly állást foglaltak el, melyről mind két ország ellen megindíthatók operatiók. Szerbiának Montenegróval solidárisan kell eljárnia s fog is.

Legújabb.

Páris, febr. 12. A „Reforme“ hét munkatársa a törvényszék elé idézetett. A kamara nem engedte meg Rochefort iratának felolvasását, sőt az elnök az iratnak még átvételét is megtagadta.

Berlin, febr. 12. Az országgyűlés egy, gróf Bismarck által felolvasott trónbeszéddel ma zárattott be. A trónbeszéd a megszavazott törvényeknek tisztán figyelszerű felsorolását foglalja magában és a rendkívüli ülészeket adja tudtul. A külföld-höz való viszonyok nem érintettek.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

Éppen most került kezembe a „Hon“ esti kiadásának január 29 kén megjelent 23-dik száma, a melynek ujdonsági rovatában a következő ujdonság foglaltatik:

„A kolozsvári unitárius consistorium, a különösen a tordai iskola curatora Székely Elek úr ellen hosszas panasz érkezett hozzánk. A panasz tárgyat képezi egy a szindi határon fekvő birtoka az iskolának, mely első évben 600 frtért s most 400 forintért adatott bérbé, holott talán 1000 forintért is ki lehetett volna adni. Mindenesetre megrovandó hiba az iskolák e szűk anyagi helyzetében 4=600 forint jövedelemtől fosztani meg egy intézetet.”

Minden e tárgybéli adatok kezem és rendelkezésem alatt levén, e panasz slaptalannak nyilvánítottam és határozottan visszautasítottam. Ugyanis a consistorium illető jegyzőkönyve azt mutatja, hogy mikor a kérdés alatti birtokot az iskola birtokába vette, az nem az első évre, hanem egymásután következő több évre s nem is 600 frtért, hanem ezen feljűl még a jóság adójának s azután eső mindennemű rovatalknak hordozásáért adatott haszonbérbe. A jóság adója és azután eső rovatalk pedig épen tesznek oly megvetendő összeget, a melyet megemlíteni sem volna érdemes.

Azonban a bérbevett birtokból bizonyos elzálogosított rész nemsokára kiváltás után elesvén,

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget

E közlemény tárgyalalmaz miatt maradt ki lapunk f. hó 12-ik számából.

a szerk.

a haszonbérlek ezért relaxatiót kértek és kaptak méltányosnak találván a consistorium, hogy miután a bérbevett birtok apadott, a haszonbéri összeg is az elesett résznek területi arányában alább szállítottassék.

De a haszonbérlek nem csak az eredetileg bejötti 600 forint, hanem a relaxatio után fennmaradt haszonbéri összeget sem fizették pontosan soha. Ugy, hogy a pontatlan fizetés miatt, ebbe a nagycsaka haszonbérbe, az iskolának használatára nem volt, mert ide járult még az is, hogy mikor a haszonbérlek a haszonbéri hátralék megfizetésére szorították, a haszonbéri idő kitélése előtt a haszonbért felmondották. Nő már legyen kinek-kinek az ő hite szerint! s higgye, ha úgy tetszik, de én nem hiszem, hogy a haszonbérlek a haszonbért azért mondották volna fel idő előtt, hogy abból valami nagycsaka használatára. A consistorium a felmondást elfogadta, sőt ha a felmondás meg nem történik, valószínűleg ugy is kivette volna a birtokot a haszonbérlek kezéből, miután azok fizetési kötelezettségeiket nem teljesítették.

Következett már most a kiváltás után megmaradt birtokrésznek — mely a fennebbieket szerint 600 forint tisztajövedelemért bérbe adva soha sem volt — viszont bérbeadása. Mely bérbeadásról már régebben azt írta valaki a „Hon“-ban, a mint hallom, hogy titokban és kéz alatt történt, most meg azt írja panaszló, hogy 400 forint bérért történt. A tényállás az illető eredeti adatok szerint az,

hogy a bérbeadás nem is titokban és kéz alatt a nem is 400 forint történt. Hanem mikor a birtok haszonbérbe volt adandó, a consistorium ezt bíráltilag kibírdotta, a mint ezt a „Közösvári Közösvény“ 1866-ban márczius 6-kán megjelent 28-dik, márczius 8-kán megjelent 29-dik és márczius 10-kén megjelent 30-dik számaiban meglátható. A kibírdetés következtében jelentkezett bérleti szándékozó egyén három, a kik mind a hárman elegendő biztosítékkal bíró egyének levén, a birtokot kiadta a consistorium a három közül annak, a ki a legelőnyösebb haszonbéri ajánlatot tette, a ki a jószág adójának és minden utána eső rovatoknak magára vállalása mellett legelőnyösebb haszonbért, u. m. 440 forintot ígért és fizet. Tette pedig mindezt a consistorium maga, a mint az illető jegyzőkönyvek kétségtelenül mutatják, s a tordai középtanoda gondnokának Székely Eleknek az egészre csak annyi befolyása volt, hogy a haszonbéri feltételeket a consistorium hozzá is letette és nála is meg lehetett azokat tekinteni. S miután a consistorium a birtokot a többet ígérőnek bérbe adta, őtet bizta meg, mint a tordai középtanoda felfüggyelő gondnokát, hogy a haszonbérlelővel az előre megállított szerződést állítsa ki, s a birtokot a volt bérlelőtől vegye át s az új bérlelőnek adja számba. Ez a tényállás, eredeti adatok szerint. S kérdem, mi itt a hibás eljárás? s ki tehet róla, ha a gazdasági viszonyok miatt akkor a haszonbérlek nem emelkedtek, hanem éppen szállították, a mint én erre

éppen arról a vidékről való más példával is szolgálhatok? S ki az oka annak, hogy bíráltilag közölt haszonbéri hirdetése után is senki sem jelentkezett, a ki az elvállalandó adók és rovatok mellett 440 frtól o. e. több tiszta haszonbért ígért volna?

A mi azon passust illeti, hogy a kérdéses birtokot tán 1000 frton is ki lehetett volna adni, erre nézve bátorodom megkérdeni panaszlót: ugyan kinek? nevezze meg panaszló, hiszen engem is érdekel az unitáriusok tordai középtanodájának ügye, s két év múlva ugy is kitélik a mostani haszonbérlelővel való szerződés, ha legalább akkor megfoghatjuk magunknak azt az 1000 forintos haszonbérlelőt. Higgye el panaszló, hogy én és velem együtt mindazok, a kik a kérdéses birtok mostani bérbeadásában résztvettek, csak örvendeni tudnánk azon, ha az többet jövedelmezne! s meg kell jegyezni, hogy a ki az unitárius consistorium eljárásait ismeri, a bizonyosan nem fogja állítani, hogy az vallásfelekezetenek akármelyik tanintézetét avagy csak egy fillér jövedelemtől is el akarná ejteni.

De nem folytatom tovább, hanem teljes tisztelettel felkérem panaszlót: ha az unitáriusok tordai középtanodájának érdeke fekszik szíven — a mit én kétségbe nem bízok — méltóztassék engem felkeresni, hiszen ugy is közelebb lakunk egymáshoz, mint a „Hon“ szerkesztőségéhez, és én szívesen közlöm a fenförgő birtok bérbeadásának

minden adatait eredetileg, a melyekből kétségtelenül meg fog győződni, hogy az a birtok abban a terjedelemben, a melyben most bérbe van adva, 600 forint tiszta haszonbért az iskolának, fájdalom! soha sem jövedelmezett, s hogy az most nem 400, hanem 440 forint tiszta haszonbért s ezen feljül az adók és rovatok hordozásáért van bérbe adva; és végre, hogy a mostani haszonbérlelő feljül kiadni nem lehetett; ellenkező esetben pedig, ha panaszló ur, a helyett, hogy magának a dolog állásáról tiszta tudomást akarna szerezni, netalán tovább is csak ugy vak töltéssel lövöldözne, kénytelen lennék lövöldözéseit csupán gyanúsítási vizkötettségnek nyilvánítani.

Kolozsvárt, február 6 kán, 1870.

Pap Mózes, az unitár. vallás közösvény egyh. főjegyzője.

Távirati tudósítás a bécsi borszéről.

Február. 10-n: 5% Metaliques 100 frt 60.60. 5% Nemzeti kölesön 100 frt 70.50. Kamat 60.60. 1860. Kölesön 97.—. Bankrészvény 725. Hitalintézetű részvény 200 frt 266.90. London 10 ft st. 100 frt. 23 1/2 kr 124.20. Ezüst 121.50. Cs. királyi arany 5.84 1/2.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.25. Temesi 77.—. Erdélyi 75.50. Horv.-Slavon 84.—.

NEM HIVATALOS.

A kolozsvári hitelbank és zálogkölesöntársulat

- 1. lezártított váltókat, utalványokat, kibuzott sorsjegyeket és kereskedelmi kötvényeket;
- 2. voz és elad földtehermentesítési kötvényeket, részvényeket, magán kötvényeket és más értékpapirokat saját és idegen rovásra;
- 3. behajt váltókat és évi járulékok, kamatok, ozztalékok, szelvények, utalványok és más ezimen levő követeléseket; kivészi a pénztárból az utalványozott földtehermentesítési kötvényeket;
- 4. elfogad üzemenként mindenemű értékpapirokat és értéktárgyakat;
- 5. elfogad folyó számlára pénzeket, váltókat és értékpapirokat, a melyekről utalványok után lehet rendelkezni;
- 6. átvész pénzeket, a melyekről kamatozó, felmondási batáridőhöz kötött s háttíratilag forgatható pénztárjegyeket ad ki; az ilyenmű pénztárjegyek legkisebb értéke 100 frt;
- 7. a zálogkölesön-üzletben kölesönöket ad a) mindenemű ingóságokra, b) drágaságra; ékszerekre s arany és ezüstneműkre; c) értékpapirokra, azaz mindenemű államkötvényre és iparvállalati részvényre. (74) 1—*

Elismert jó minőségű és friss **magvak vetemény- és borsok** **CSIKY IMRE Kolozsvárt.** O. Platz és fia szállításra kint. udvari szállításra Erfurtból. Továbbá: gazdasági vetőmagvak. Ez idényre is közelibbről megérkeznek!

A legnagyobb és legolcsóbb forrás férfi-divat árukban

„BRÜNN VÁROSSÁHOZ“ Kolozsvártt egybekötve a legtevékenyebb szabászati műhelyvel, varrógépek gyorsító alkalmazásával; szükség esetében 24 óra alatt 1 rend öltöny elkészül. (24) (5-7) Megrendelés útján, egy polgári mint katonai és más egyenruhák, magyar díszöltönyök szabályszerűleg szabatos csinál, s a legutányosabb árak mellett készíttetnek — felelősséggel. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek; kívánatra minta kémmel szívesen szolgálok. A farsangi idényre tömeges megrendelések tétetnek **báli öltözetekre;** általában a fiatalok francia öltöny mintákat, leginkább fekete Peruvienből, „Salon kabát“ „Jeck“ és közben ugynevezett „Frakk“, fehérés sima színű Piqué mellényt és fekete Doskinből pantalonokat használnak, melyek csinos kiállításánál rendezett szabászati műhelyben, s azon jeles szabó mestereknél, kik rendelkezésemre állanak, a legnagyobb figyelem fordítatik. Örömmel állapíthatom meg azon tény, mely válatatom támogatására oly szükséges, a t. megrendelők teljes bizalmát, mely üzletem irányában napról napra növekedik, s ez buzdításul szolgál nekem arra, hogy én is a legnagyobb szorgalom s áldozattal iparkodjam a n. érd. közönség, s a nemes fiatalok igényeinek megfelelni. Kizárólag **férfi-divat raktárom** m. dr. Pataky Dániel ur háza alatt. **Fiók raktár** „női öltönyök“ a Kolozsvári hitelbank és Zálogintézet alatt. Legújabb nyakkendők, máslik, fehér inggallér és kézelők, legfinomabb prágai kesztyűk érkeztek a farsangi idényre. Üzleti szabály 3 havi idő általam ismert, s ajánlat útjánai egyéniségeknek kötelezettség mellett. A tavaszi idényre, a legújabb kelmék már rendelve vannak, az előlegesen beküldött gyári minták szerint a legjobb ízléssel választva; melyek leginkább csíkos, kozkás és más finom mustrákban divatoznak. Határozott árak mellett számos látogatásért esd készséges alázattal **BORZA ISTVÁN.**

(4) (13-13) A teljes fordulat, a mely darab idő óta a börze helyzetében beállt, tagadhatlan; a **bizalom** viszsztatért, **kézpénz** bőven van, **jó papírok** folytonosan keresetnek s mindig nagyobb árral fizettetnek — szóval előjöttnek látszik a percz, a melyben új börzei műtetteket sikerrel kezdetni; a ki e **kedvező** perczet használni akarja, folyamodjék alóli **börzeüzleti irodájához** (Comptoir für Börsengeschäfte) a hol mindenki, csak 100 vagy 200 forint betét mellett is az árfolyamok mozdulatából hasznat bízhat. Programok ingyen. Felvilágosítás a legnagyobb készséggel adatik. **STEIN KÁROLY,** Bécs, 1. Tiefer Graben 17.

(31) (3-12) **Polczer Károly** es. kir. kivál. szab. pénztárgyára és műlakatossága ajánlja a cs. kir. politechnikai intézettől Bécsben, 1869 november 8-kán, 1615 sz. a szakértőleg megvizsgált és jelesnek talált, a jelenkor igényeinek tökéletesen megfelelő, elegáns kiállításu **vas-, tüzelőes és betörés ellen biztos pénz-, könyv- és okmány-szekrényeit,** szekrényeket, íróasztalokat, állványokat sat. valamint mindenféle műzárakat bámulatos olcsó árban. **Gyár:** Bécs, V. ker. Wienstrasse 65. **Főraktár:** Bécs, Stadt, Kärntnering 3. **Fiók-raktárak:** Bel- és külföldön. **Arjegyzékek ingyen.**

Kolozsvártt **Stein J. Pesten Mach és Stein** könyvkereskedésében kapható:

Lakatos Sándor Tánczkönyve mindkét nembeli ifjúság számára. A szöveg közé nyomott ábrákkal. **Ára 1 frt.**

Füzértáncz jelvények (Cotillion Ordok) nagy választékban darabja 2 krtól 30 krig. **A szolgabírák és esküdtek kézi-könyve,** utmutató minden a szolgabírák és esküdtek által eszközendő törvénykezési s közigazgatási eljárásokban, iromány-példákkal a legújabb törvények, s az új polgári perrendtartás alapján, átdolgozta **KASSAY ADOLF.** **Ára 2 frt 40 kr.**

Az új polgári perrendtartás. Bevezetési rendeletekkel, és az ügyrenddel kiegészített zsebkiadás. **Ára 80 kr.**

1865/8-ki TÖRVÉNY-CZIKKEK 8-ad kiadás kötve 3 frt — kr. **Zsebkiadás** vászon kötésben 2 frt. 2 frt 80 kr. „ „ füzve 2 „ — „ Az 1869-ki Törvénycikkek 30 „

Községi kalauz, vezérkönyv magyar- és erdélyhoni községi bírák, előjárók és jegyzők használatára, felvilágosító és útba igazító jegyzetekkel s gyakorlati irománypéldákkal ellátva. Irta **TÓTH LAJOS,** a legújabb törvények és rendeletek nyomán. **Ára 4 frt.**

Magyar polgári törvénykezési Rendtartás. Összehasonlító és felvilágosító jegyzetekkel kísérté **ÖKRÖS BÁLINT.** **Ára 3 frt.**

Az 1868-dik évi országgyűlés által érvényben hagyott **Bélyeg- és Illetéki díjszabás,** 4-to Hivatalos összeállítás. **1 frt.**

Utasítás a községek számára, a népiskolai oktatást rendező 38-dik törvényezikk végrehajtása tárgyában. **Ára 40 kr.**

Magyarországi Törvények és Rendeletek tára. Kiegészítő jegyzetekkel. Szerkesztette **Ökrös Bálint.** I. folyam 1867. **Ára 3 frt.** II. folyam 1868. 2 kötet 5 frt 60 kr.

Magyarországi Rendeletek Tára. Harmadik évfolyam 1869, 10 füzet 3 frt. „ „ 11—20-ig 3 frt.

Eladó gyümölcsös kert.

Jó levegőjéről általánosan üsmert ugynevezett házsongárdi gyümölcsös hegyen, a városhoz eléggéközel: egy minden tekintetben jól beosztott kert, a legválogatottabb gyümölcsfák- és csinosan épült kényelmes lakka sat., szabad kézből eladó. Értekezhetni helyt Sétaterutca 15 szám alatt.

Hirdetés.

100 darab 8—10 éves szép CAMELIA TÓ, egyült, avagy kisebb menyiségben illő áron **eladó.** Értekezhetni **Tauffer Ferenc** fűszer- és mag-kereskedésében Kolozsvártt.

Jószág haszonbér.

Sövényfalván, Küküllőmegyében egy falusi jószág mely áll: 98 hold 150 öl szántóföldből, 42 hold 1459 öl kaszálóból, 3 hold 653 öl szőlőből, 34 hold 957 öl erdőből, 750 öl legelőből és 4 hold 776 öl terméketlen helyből, összesen: 183 hold 1045 öl külsőből, az udvarházzal és minden gazdasági kellekekkel együtt több évre haszonbérbe adandó. A feltételek iránt értekezhetni Sövényfalván, tulajdonos **Frisi Fekete Lajos**-nál.

VÁRÓGÉPEK (11-12) Minden rendszer szerinti (572) szabók, cipőgépek és eszalók számára, leszállított árral, jóállás mellett. **Kézigépek** 25 frtől 50 frt-ig. Képes árlapok kívánatra bérmentesen és ingyen küldetnek. Varrógépek minden neme a legnagyobb választékban, legutányosabb áron **BOLLMAN M. Bécsben,** Rothehringstrasse, 31, Mariahilferstrasse, 91. **Pesten,** bálványtca, Erzsébet-ter szegletén. Mindennemű **varrógépek** legnagyobb raktára. **Ügyvédek** kerestetnek.

Alóli Majer urnak breslauer fehér mell-szörpét idült náthaláz, tartós köhögés és tüdő elnyálkásodás ellen kitűnő sikerrel használtam, és egy néhány palacz használata után egészségem teljesen helyreállott, minek folytán a neveztem szörpöt hasonló bajokban mindenkinek bizton ajánlom. Győr, 1864, június hó 25-én.

DEÁKY ZSIGMOND, casaropoli püspök s győri nagy prapost. Egy kisebb füveg 60 kr., nagyobb füveg 1 frt.

Kapható: **Kolozsvártt, Binder K.** gyógyszerésznél belső-monostortca a Redout során, és **C. M. MEGAY K.** Fejérvártt.